

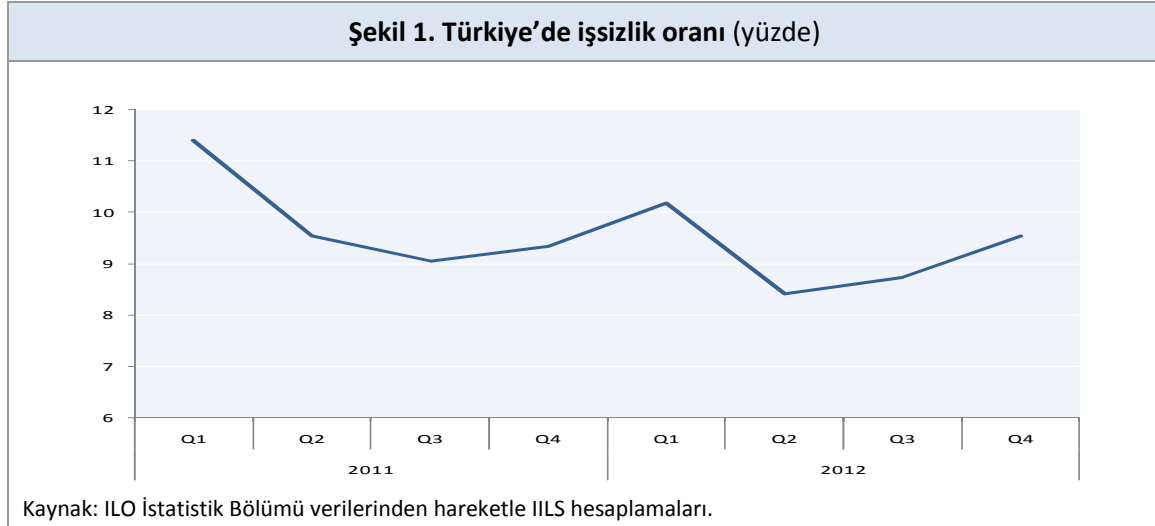
# Çalışma Dünyası Raporu 2013

## Türkiye Görünümü

### *İstihdam kriz öncesi görülen oranların üzerinde kalmakla birlikte gerilemeye başlamıştır...*

- Türkiye 2009 yılındaki küçülmenin (-%4,8) ardından 2010 yılında %9,2'lik bir büyüme sağlayarak küresel finansal krizden görece kısa sürede çıkmıştır. Ayrıca Türkiye, krizden bu yana istihdamın sürekli olarak arttığı az sayıda ülkeden biridir. İstihdam oranı, 2007, 2010 ve 2012 yıllarının son çeyreklerinde sırasıyla %40,7'den %43,2'ye ve %45,9'a yükselerek, bu dönemde 4 milyonu aşkın işin yaratılmasına yansımıştır. Ayrıca, Rapor'da da belirtildiği gibi, işsizlik oranı bugün de kriz öncesi düzeylerinin altındadır.
- Bununla birlikte, büyüme hızı azalmaktadır; GSYH 2011 yılında %8,8 artmışken bu artış 2012 yılında %2,2'ye inmiştir. Bu durum istihdamdaki büyümeyi de etkilemiş, 2012 yılının üçüncü ve dördüncü çeyreği arasında 257 bin iş kaybı gerçekleşmiştir. Ayrıca, 2012 yılının ikinci çeyreğinden bu yana işsizlik oranı artma eğilimine girmiş, 2012 yılının son çeyreğinde %8,4'ten %9,5'e çıkmıştır (Şekil 1). Bu gerilemenin faturası özellikle gençlere çıkmaktadır: Genç (15-25 yaş) işsizliği oranı Ocak 2012'ye göre 2,3 puan artarak Ocak 2013'te %20,7'ye çıkmıştır.

**Şekil 1. Türkiye'de işsizlik oranı (yüzde)**

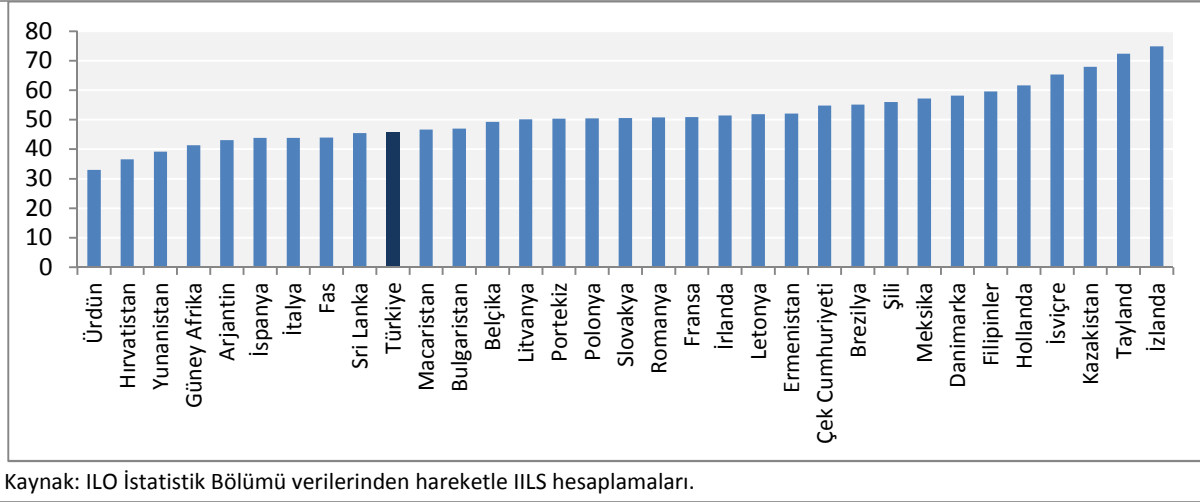


### *... ve işgücü piyasasındaki dengesizlikler açısından küçük iyileşmeler görülmektedir.*

- Kadın istihdam oranlarında biraz iyileşme görülmektedir:* 2011'den 2012'ye kadınların işgücüne katılma oranında %28'den %29,5'e, kadın istihdam oranında da %25,6'dan %26,3'e bir artış görülmüştür. Bununla birlikte, kadınların işgücü piyasasına katılımı 2012 yılında %29,5 ile uluslararası standartların çok gerisindedir ve üstelik 1990'ların başına göre azalmıştır (yaklaşık %35). Ayrıca kadın ve erkeklerde toplam %45,4 olan istihdam oranı (ve %50'lik işgücüne katılım oranı) diğer ülkelerle karşılaştırıldığında görece düşük kalmaktadır (Şekil 2).
- Eşitsizliklerde ve kayıt dışılıkta düzeltilmeler görülse bile bunlar gene yüksek düzeydedir:* Gini katsayısı açısından eşitsizlikler son 10 yıl içinde iyileşmiş, 2010 – 2011 aralığında ise 40,2'den

40,4'e küçük bir artış göstermiştir<sup>1</sup>; bununla birlikte katsayı benzer gelir düzeyindeki ülkelerle kıyaslandığında ortalama bir seviyede durmaktadır (Doğu Avrupa'da yaklaşık 30, Latin Amerika ülkelerinde ise 50'nin üzerinde). Ülkenin önündeki bir başka sorun da 2011'den 2012'ye 3 puan azalarak bu yıl %39 olan kayıt dışı istihdamdır. 2007 ile 2011 yılları arasında %23 civarında dalgalanan yoksulluk oranı<sup>2</sup> da gerek üst gerekse üst-orta gelir düzeyindeki ülkelerle karşılaştırıldığında görece yüksektir.

**Şekil 2. İstihdam oranlarının ülkeler arası karşılaştırması, 2012 4. çeyrek (yüzde)**



### *İleriye yönelirken, işgücü piyasasındaki temel sorunlar sürüyor...*

- Türkiye kriz döneminde kayda değer bir başarı sağlamıştır. Ancak, başta Avrupa olmak üzere gelişmiş ekonomilerde süren yavaşlama, 2012 yılındaki inişin de gösterdiği gibi ekonomideki ve istihdamdaki durumu olumsuz etkileyebilir. Bununla birlikte, mali alan açısından Türkiye'nin özenilir konumu (borcunun GSYH'ye oranı %40'tan az) dikkate alındığında hükümet istihdamı desteklemek üzere ek önlemlere başvurma yoluna gidebilir.
- *Gençlere yönelik eğitim ve istihdam hizmetlerinde gelişme:* Eğitim sisteminin, gençleri işgücü piyasasına daha iyi hazırlayacak şekilde yeniden yapılandırılması. Mesleki eğitim programlarının, sağlıklı işgücü piyasası verilerinin analizi ve sosyal ortaklardan sağlanacak girdilere göre düzenlenmesi (*Rapor*'da da belirtildiği gibi) bu konuda yardımcı olabilir. Ayrıca, kamu istihdam hizmetleri, okuldan işe geçişi kolaylaştırmak ve işgücü piyasasından kopuşu önlemek amacıyla gençlere güncel bilgiler sağlayacak ve tavsiyelerde bulunacak şekilde güçlendirilebilir.
- *Kadın istihdam oranlarının artırılması:* Eğitime daha eşitlikçi erişim ve kadınlara yönelik özel mesleki eğitim programları işgücü piyasasına katılımın artırılmasına yardımcı olabilir. Buna ek olarak, kadınların çocuk sahibi olduktan sonra işgücü piyasasından ayrılmalarını önleme açısından makul ücretlerle çocuk bakım hizmetleri (okul öncesi tesisleri gibi) sağlanması da önemlidir.
- *Kayıt dışı istihdamın azaltılması:* İdari işlemlerin basitleştirilmesi ve işverenler tarafından ödenen sosyal sigorta primlerinin azaltılarak KOBİ'lerde işgücü maliyetlerinin düşürülmesi (kadınlar ve gençler için kriz önlemi olarak başlatılıp, hala yürürlükte olan uygulama benzeri), bu işletmeler çoğunlukla kayıt dışı işçi çalıştırdıklarından uygun olabilir. Kamu kurumları arasındaki bilgi

<sup>1</sup>Gini katsayısı gelir eşitsizliklerinin ölçülmesinde en yaygın kullanılan araçtır. Katsayı 0 ile 1 arasında değerler alabilmektedir. Bu değerlerden 0 tam bir eşitliği, 1 ise tam eşitsizliği gösterir. Katsayılar 0 ile 100 arasında tam sayılar olarak gösterilir ve eşdeğer hanehalkı harcanabilir geliri üzerinden hesaplanır.

<sup>2</sup>Eşdeğer ortanca gelirin yüzde 60'ından daha az gelire yaşayanların payı, kaynak: TÜİK.

alışverişinin iyileştirilmesi de bildirimde bulunmama durumlarının azaltılmasına yardımcı olacaktır. Kayıt dışı ekonomide çalışanlar çoğu kez sosyal korumanın yararlarını yeterince önemsememektedir; bu durumda, bilgilendirme kampanyaları duyarlılık geliştirilmesine katkıda bulunabilir.

*Çalışma Dünyası Raporu 2013: Ekonomik ve Sosyal Dokuyu Onarmak. Rapora Ulaşmak için bakınız: ([www.ilo.org/INST](http://www.ilo.org/INST)).*

*Medya mensupları daha fazla bilgi için şu adrese başvurabilirler:  
Raymond Torres (tel: +41 22 799 7908; e-mail: [torresr@ilo.org](mailto:torresr@ilo.org)),  
ILO Uluslararası ÇalışmaAraştırmaları Enstitüsü Müdürü.*